

Politik Bilim

“Bilim, Teknoloji ve Yenilik Atılımımızı Sunan Yeni Makale!”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**Bu hafta konu edeceğim ‘TÜBİTAK’ antetli makaleden,
tahminimce, pek çok kişinin haberi var...
Belki onlar da ne düşündüklerini yazarlar!**

Başlığı, TÜBİTAK’ın web sitesindeki bir sayfadan aldım; kopyalayıp internette arama yaparsanız siz de aynı sayfaya ve sözü edilen ‘Yeni Makale’ye ulaşabilirsiniz. O sayfada makalenin şu sözlerle takdim edildiğini göreceksiniz: “*Türkiye’nin harekete geçirdiği bilim, teknoloji ve yenilik atılımını bir model olarak sunan uluslararası bir makale TÜBİTAK Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Daire Başkanlığı tarafından hazırlandı.*”

“*The Republic of Turkey’s Model of Instigating an STI Impetus*” başlığını taşıyan makalenin ‘uluslararası’ olması ne anlama geliyor; bilemiyorum. Makalenin başlığı, ‘Türkiye Cumhuriyeti’nin bilim, teknoloji ve yenilikte “*bir atılımı*” ve bu atılımı ‘*körükleyen*’ de bir ‘*model*’i olduğunu söylüyor; ama, makaleyi okuduğumda ne ‘*atılım*’ı ne de ‘*model*’i kafamda bir türlü şekillendiremedim. Şu kadarını anladığımı sanıyorum: Bu atılım ve model her neyse, üç temele dayanıyormuş: ‘**Vizyon 2023**’ olarak bilinen **Strateji Belgesi**’ne, ‘**TARAL**’ kısa adıyla anılan ‘**Türkiye Araştırma Alanı**’ kavramına ve makalede Vizyon 2023 dikkate alınarak hazırlandığı ileri sürülen **Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Plânı: 2005-2010**’a...

Üçüncüsünden başlayayım. <http://www.tubitak.gov.tr/sid/1045/pid/468/index.htm> adresinde, BTYK’nın 11. toplantısında (10 Mart 2005) kabul edilen bu plânı bulabilirsiniz. Türkiye’de konuyla ilgili herkes, bu plân hazırlanırken Vizyon 2023’te öngörülen stratejinin hiçbir biçimde dikkate alınmadığını; Vizyon 2023 Strateji Belgesi’nin de, yayımlandığı tarihten (02 Kasım 2004) bu yana TÜBİTAK’ın web Sitesi’nde rafa kaldırılmış olarak durduğunu bilir. Vizyon 2023’le anılan Plân’ı karşılaştırırsanız aralarında hiçbir ilinti olmadığını; Plân’da tarama yaparsanız, Vizyon 2023’e herhangi bir atıfta bulunulmadığını siz de görebilirsiniz.

Peki, **Plân neye dayanıyor?** BTYK’nın 10. Toplantısı’nda (8 Eylül 2004) aldığı kararları incellerseniz, anılan **Plân’ın hazırlanması kararının** o toplantıda alındığını ve yine o toplantıda, bu plânın “*Vizyon 2023 çalışmasına dayanarak*” hazırlanmasının da kararlaştırıldığını göreceksiniz. Karar şu: “*TÜBİTAK’ın Vizyon 2023 çalışmasını değerlendirip, BTYK’ya üye olan kurumların görüşlerini alarak nihai hâle getirdikten sonra, Mart 2005’te yapılacak olan BTYK toplantısında onaya sunmasına; bunu takiben ve bu çalışmaya dayanarak 2005-2010 yıllarını kapsayan 5 yıllık bir Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Plânı hazırlayıp, BTYK’ya sunmasına karar verilmiştir.*”

Ama aynı kararın içinde, ‘Vizyon 2023’e dayanma şartını koyan sanki aynı kurul değilmiş gibi, ‘Vizyon 2023’ bir yana bırakılarak, Plân’ın hangi “*temel amaç, ilke ve hedefler gözetilerek hazırlanacağı*” belirlenmiş olduğunu da göreceksiniz. Nitekim Plân’ın, ‘Vizyon 2023’e değil, bu “*amaç, ilke ve hedeflere*” göre hazırlandığı, yukarıda verdiğim adreste de açıkça ifade ediliyor. Denen şu: “*BTYK’nın 8 Eylül 2004 tarihinde yaptığı 10. Toplantısı’nda ülkemizin Bilim ve Teknoloji alanındaki temel amaçları, ilkeleri ve hedefleri belirlenmiştir. Bu unsurlar hep birlikte Türkiye Bilim ve Teknoloji Stratejisi’ni oluşturmaktadır. ... Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Plânı ise, anılan Strateji dâhilinde, TARAL ekseninde 2005-2010 yılları arasında yapılması gereken temel eylemleri belirlemektedir.*”

“Bu unsurlar” nasıl oluyor da, **ülkeyi öngörülen hedefe götürecektir bir yol haritasını, yâni izlenecek stratejiyi içermeksizin**, *“hep birlikte Türkiye Bilim ve Teknoloji Stratejisi’ni”* oluşturmuş; bunu bir yana bırakalım. Yıl 2010... Aradan beş yıl geçmiş. Bunca zaman sonra, olmayan bir bağlantıyı varmış gibi gösteren düzmece bir kurgu üzerine oturtulmuş bir makale yayımlamak niye? Amaç, her ciddi ülkenin ulusal bir bilim, teknoloji ve yenilik stratejisinin olduğu bir dünyada, rafa kaldırılmış bir stratejiyi yürürlükteymiş gibi göstererek, zevâhiri kurtarmak mı?

Sözü geçen **‘TARAL’** kavramı ve yapıldığı ileri sürülen **‘atılım’** konusunda da söyleyeceklerim var...

CBT. 02 Temmuz 2010